

Katrina kammarmusik börjar i dag. Årets tema, "På egna ben", tangeras på flera olika sätt – men grunden ligger i firandet av Ålands 100 år av självstyrelse. Från vänster: Bengt Forsberg (pianist och organist), Jenny Carlstedt (mezzosopran), Cecilia Zilliacus (konstnärlig ledare och violinist) och Kati Raitinen (cellist).

Musik i självständighetens tecken

Självstyrelse, egen-sinnighet och kvinnlig fri-görelse.

Det finns många sätt att prata om självständighet – så även musikaliskt på årets **Katrina kammarmusik**, som går av stapeln från och med i dag.

I år genomförs Katrina kammarmusik, likt många andra projekt, med inspiration från Ålands 100 år av självstyrelse.

Förutom att bjuda på musik av de åländska kompositörerna **Jack Mattsson**, **Lars Karlsson** och **Sture Isacson** ingår även musik från andra självstyrelseområden som Färöarna, Katalonien, Baskien och Skottland i programmet.

Dessutom firas 100 år av allmän rösträtt i Sverige genom att lyfta upp kvinnlig tonsättarkultur. Det råkar också vara 100 år sedan den argentinske

tangokompositören **Ástor Piazzolla** föddes, vilket firas med konserten "Grand Tango – Piazzolla 100 år".

Uruppföranden

Årets tema rör sig alltså på platser, hos personer och i sammanhang som berörts av frigörelse och självständighet på olika sätt – och heter, med breda tolkningsmöjligheter, "På egna ben".

– Det som är fantastiskt med Ålands fall är att det aldrig förekommit våld i frigörelsen, säger **Cecilia Zilliacus**, konstnärlig ledare för festivalen och även medverkande i flertalet av konserterna som violinist.

Åländska mezzosopranen **Jenny Carlstedt** framträder med tre låtar av Ålandskompositören **Lars Karlsson**. Ursprungligen har de sjungits av den svenske-finländska barytonen **Gabriel Suovanen**. Han eftersökte en sångsvit

I och med coronarestriktionerna är det begränsat med platser i de olika konsertlokalerna under Katrina. "Det är redan tryck på konserterna, vilket är ett trevligt problem", säger verksamhetsledare **Rosi Djupsund**.

av **Lars Karlsson**, vilket resulterade i sju sånger med texter ur **Pär Lagerkvists** bibliografi. Under Katrina framförs musiken av en kammarkvintett.

– Det blir lite av ett uruppförande igen. Jag sjöng en av sångerna på Svenska Litteratursällskapets årsfest, men egentligen är de skrivna för en stor orkester, så det blir ett nytt

arrangemang nu – och även ny musik för mig, säger **Jenny Carlstedt**.

Cecilia Zilliacus berättar om svenska **Mats Larsson Goethes** "Caccio för solo-violin" från 2020, som det blir ett andra uruppförande av.

– Vi skulle ha haft det med redan förra sommaren, men allt fick vänta till i år. Det har nyligen

» Fakta

Vad: Katrina Kammarmusik – "På egna ben".

Var: Alandica, Bagarstugan, Sankt Görans kyrka, Finströms kyrka, Jomala kyrka, Ålands konstmuseum och Ålands musikinstitut.

När: 10-14 augusti.

spelats under Musikfest-spelen Korsholm.

Gräv i arkiven

Svensk-finländska cellisten **Kati Raitinen** framför musik av finländska **Pinja Nuñez**, som genom musik undersökt den mångtydiga kvinnligheten, och till exempel rört sig i frågeställningar kring vilken kvinnans och artistens röst är. Hennes "Variationer på ett tema av Barbara Strozzi" från 2020 skrevs i reaktion mot hur kvinnor har och har haft det i samhället.

– Som lärare träffade jag

Pinja under hennes doktorand vid Sibeliusakademien. Förutom att spela hennes musik reciterar jag också en av hennes dikter under konserten, berättar **Kati Raitinen**.

Det är rekordmånga anmälda till den traditionsenliga mästarkursen. Högt tryck är det också på konserten "Barbros kaffekvarn" – en slags födelse-dagspresent till förenings-ordförande **Barbro Sundback**s 75-årsdag.

Varför konserten heter just "Barbros kaffekvarn" grundar sig i **Cecilia Zilliacus** barndomsvistelser i Österbotten. Yles radioprogram "Kaffekvarnen", som bjuder på lyssnarnas önskemål – vilket ofta blir gamla nostalgiska bitar – brukade stå på.

Just därför har också **Barbro Sundback**, som var med och grundade Kulturföreningen Katrina och varit en drivande kraft i föreningen sedan dess,

på Katrina

fått önska en hel del pro-
grampunkter.

Ett annat gräv i arki-
ven har gjorts av svenska
pianisten och organisten
Bengt Forsberg. Han spe-
lar en pianotrio i fiss-moll
av franska **Marcelle de
Manziarly**.

–Det är häpnadsväck-
ande och explosiv musik.
Sällan man hittar så för-
bannat bra sådan!

Han spelar också egen-
sinnig musik ur en annan
synvinkel.

– Jag ska spela musik för
enbart vänster hand. Den
får ”stå på egna ben” helt
enkelt.

Oväntade infallsvinklar

På frågan hur spridd fes-
tivalmusiken är i fråga om
uppkomsttid svarar Ceci-
lia Zilliacus att mycket av
musiken är relativt ung.

– Vi har medvetet för-
sökt hitta musik från runt
självstyrelsetiden. En hel
del är också riktigt mo-
dern. Vår spanska stråk-

kvartett står däremot för
den äldre musiken.

Uppkomsten av pro-
grammet skedde relativt
organiskt.

– Det är intressant det
där – man börjar med
Åland 100 som grundidé,
och börjar leta runt och
associera vidare åt ovän-
tade håll. Man hittar så
mycket man inte visste
fanns.

Musiker som ofta lyfts
upp som nationsbärare
är inte alltid med på det
själva heller, nämner Kati
Raitinen.

– Till exempel **Sibelius**
led stort av det. Det beror
så mycket på samman-
hanget och tiden, och är
verkligen ett enormt och
intressant ämne.

Text
Norah Lång
norah.lang@alandstidningen.ax
tel: 26 026

Foto
Robert Jansson
robert.jansson@alandstidningen.ax
tel: 26 650

Två ångbåtar
stävar igenom
Lemströms
kanal på
1880-talet.
Foto ur Victor
Westerholms
familjealbum,
Gustaf Doepels
samling.

Då ångbåtsbryggan låg mitt i kanalen

I anslutning till motor-
båtsracet Poker Run
härförleden passerade
hundratals nöjesbåtar
kanalen. Broöppning-
arna blev halvtimmes-
långa och stora mängder
folk sökte sig till pirarna
för att beskåda trafiken.

Nästa år fyller kana-
len 140 år. Den lär ha
öppnats för trafik den 24
juli 1882 och avsnades
samma år den 2 okto-
ber. Att ångbåtsbryggan
ursprungligen förlades
mitt i kanalen är kanske
inte så allmänt känt. Den
låg på Lemlandssidan
vid sydvästra piren. Ång-
båtsbryggan måste dock
flyttas eftersom starka
strömmar emellanåt
omöjliggjorde angöring.
Den placerades norr om
kanalens nordöstra pir
där den fanns kvar ännu
i slutet av 1900-talet – till
slut ruten och farlig att
beträda.

Landskapsmålaren
Victor Westerholm hade
säkert föredragit den ur-
sprungliga placeringen
av ångbåtsbryggan ef-
tersom den låg närmare
hans sommarvilla Tom-
tebo. När familjen Wes-

terholm kom till Åland på
vårarna hade de nämligen
mycket packning. Victor
Westerholms sonhustru
Ulla berättade att man
kunde ha 70 kollin med sig
från våningen i Åbo – allti-
från pianot till de meter-
höga fuchsiorna skulle
med till sommarvistet.

Den första ångbåtsbryg-

gan finns inte dokumen-
terad på särdeles många
fotografier. Den här bil-
den torde vara tagen då
kanalen var tämligen ny.
Fotografen har ställt ka-
meran på ångbåtsbryggan
och riktat den österut.
Det gamla vackra kanal-
vaktsbostället med sin
öppna veranda syns öster

om landsvägen. Det revs
tyvärr (på 1970-talet?)
och ersattes med en in-
tetsägande enplansvilla.
Nu lär landskapets fastig-
hetsverk smida planer för
området och det är bara
att hoppas att det blir ny-
byggnation med känsla
för områdets kulturhisto-
ria.

HAVETS RÖST

Meren Ääni - The Voice of the Sea Competition

14.8.2021

ALANDICA, MARIEHAMN

SEMIFINAL KL 13.00-17.30
FINAL KL 19.30-21.30

Sångtävling för nordiska och baltiska klassiska sångare

ANDERS WIKLÖF -PRIS

SEMIFINALISTER

IRIS CANDELARIA
ZOLTAN DARAGO
NICOLAI ELSBERG
JENNI HIETALA
TIINA KOKKONEN
ANDREJS KRUTOJS

GEORG KÄLLSTRÖM
ELLEN LARSSON
AARNE MANSIKKA
RIIKKA MÄKELÄ
HELGI REYNISSON
HETA SAMMALISTO
LUKE SCOTT

MATILDA STERBY
KARL SÖDERSTRÖM
WILHELMINA TÓMASDÓTTIR
KRISTOFFER TÖYRÄ
REBECCA WALLROTH
VIZMA ZVAIGZNE

*Havets Röst -
En röst att förena kulturella intressen i renare levnadssätt, vänskap,
gemenskap och passion för befrämjandet av högre kulturarv och musik!*

Biljetter: info@alandica.ax | +358 1824570

VÄLKOMMEN!

Ålands
landskapsregering

ÅLANDSBANKEN

FONDEN
RAHASTO

**MARIEHAMNS
STAD**

Svenska
kulturfonden

Ömsen
FÖRSÄKRINGAR

KONSTSAMFUNDET

LOKALTAPIOLA
Åland